

Галина ІВАНИШИН,
orcid.org/0000-0003-0737-5705
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри мовознавства
Івано-Франківського національного медичного університету
(Івано-Франківськ, Україна) g-ivanushyn@ukr.net

Олександра ФЕДОРОВА,
orcid.org/0000-0002-8650-0633
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри мовознавства
Івано-Франківського національного медичного університету
(Івано-Франківськ, Україна) olexandrafedorova@gmail.com

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УКЛАДАННЯ МІЖКАФЕДРАЛЬНОГО ПІДРУЧНИКА «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ»

Стаття присвячена презентації підручника «Українська мова як іноземна для англomовних студентів-медиків», рекомендованого вченою радою ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» як національний (міжкафедральний) підручник для англomовних студентів, лікарів-інтернів, викладачів, слухачів післядипломних медичних закладів вищої освіти МОЗ України. У статті зазначено, що зміст навчального матеріалу покликаний формувати комплекс комунікативних і професійно-мовленнєвих компетентностей іноземних студентів медичних спеціальностей у процесі вивчення ними української мови як іноземної. Детально проаналізовано основні концептуальні підходи, загальнодидактичні та лінгвометодичні принципи, якими керувався авторський колектив однопрофільних кафедр закладів вищої освіти МОЗ України презентованого видання, охарактеризовано зміст навчального матеріалу, особливості структури підручника й додатків до нього, репрезентовано українську мову як засіб адаптації в чужих для іноземця мовному, професійному та культурному середовищах, важливість усвідомлення студентами соціальної значущості змісту усного та письмового мовленнєвого матеріалу задля сприяння підвищенню навчальної мотивації, забезпечення високого рівня аналітичної діяльності.

Означено, що пропонований підручник ґрунтується на концепції сучасної методичної системи, враховує умови навчання, освітньо-наукові цілі дисципліни «Українська мова як іноземна» у ЗВО МОЗ України.

Обґрунтовано реалізацію принципів адаптації навчальних матеріалів до комунікативних і професійних потреб студентів-медиків, домінування комунікативно-діяльнісного та компетентнісного підходів до навчання, мінімізацію мови-посередника в тексті підручника; дотримання принципу системності під час підготовки завдань із різних видів мовленнєвої діяльності, а саме читання, говоріння письма й аудіювання; домінування професійного підходу під час укладання національного підручника з орієнтацією на розподіл лексичного матеріалу відповідно до профілю навчання.

Ключові слова: міжкафедральний підручник, концептуальні підходи, лінгводидактичні принципи, іноземний студент-медик, комунікативна компетентність, зміст навчального матеріалу, професійно зорієнтоване спілкування.

Halyna IVANYSHYN,
orcid.org/0000-0003-0737-5705
Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Department of Linguistics
Ivano-Frankivsk National Medical University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) g-ivanushyn@ukr.net

Oleksandra FEDOROVA,
orcid.org/0000-0002-8650-0633
Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Department of Linguistics
Ivano-Frankivsk National Medical University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) olexandrafedorova@gmail.com

THEORY AND PRACTICE OF COMPILING THE INTERDEPARTMENTAL TEXTBOOK “UKRAINIAN LANGUAGE AS FOREIGN FOR ENGLISH MEDICAL STUDENTS”

The article deals with the problem of educational materials creation as an important task of the language learning methodology, which, in particular, is to turn socially significant communicative needs into conscious personal needs of students, make them a powerful stimulus to increase learning motivation, coordinated with individual learning interests and professional needs. The article is devoted to the presentation of the textbook “Ukrainian as a foreign language for English-speaking medical students”, recommended by the Academic Council of Ivano-Frankivsk National Medical University as a national (interdepartmental) textbook for English-speaking students, interns, teachers, students of postgraduate medical institutions. The article states that the content of educational material is designed to form a set of communicative and professional-speech competencies of foreign students of medical specialties in the process of learning Ukrainian as a foreign language. The main conceptual approaches, general didactic and linguistic-methodological principles, which guided the author’s team of one-profile departments of higher education institutions of the Ministry of Health of Ukraine of the presented edition, are analyzed in detail; the content of educational material is characterized. Students’ awareness of the social importance of the content of oral and written speech material enhances learning motivation, provides a high level of analytical activity. It is motivated by the need to understand the form of expression in order to successfully transfer it to another situation. A considerable amount of speech material that satisfies the communicative and professional needs ensures the formation of speech skills and the relative ease of their further transfer to new educational and living situations in the everyday and professional spheres.

It is noted that the proposed textbook is based on the concept of a modern methodological system, takes into account the learning conditions, educational and scientific goals of the discipline “Ukrainian as a foreign language”.

Key words: *interdepartmental textbook, conceptual approaches, linguodidactic principles, foreign medical student, communicative competence, content of educational materials, professionally oriented communication.*

Постановка проблеми. Якісно новий зміст, мета освітнього процесу та необхідність досконалого володіння українською мовою як важливим компонентом професійної підготовки іноземних фахівців різного профілю визначені сучасними глобалізаційними змінами. Орієнтація вищої освіти на розвиток іншомовної особистості студентів, посилення зв’язку змісту навчання з майбутньою професійною діяльністю є тим фундаментом, на якому має ґрунтуватися весь навчальний процес викладання української мови як іноземної у медичних закладах вищої освіти України.

У зазначеному аспекті проблема українськомовної підготовки іноземних студентів актуалізує потребу адаптації світової практики мовної освіти, яка б давала змогу формувати в інофонів навички мовленнєвої взаємодії у підготовці до їхньої майбутньої професії. Саме тому навчальний процес у сучасних умовах вимагає якісного інформаційно-методичного супроводу, до якого належать також навчальні програми, плани, підручники, посібники тощо, тобто такі ефективні засоби, що не лише сприятимуть активному засвоєнню інформації, але й посилять її достовірність, науковість, забезпечать розвиток вторинної мовної особистості студентів. Важливою методичною передумовою реалізації концепції українськомовної підготовки іноземців у ВНЗ України є створення навчальних підручників, які б інтегрували базові положення Концепції мовної освіти іноземних громадян, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, Закону України «Про освіту» та

враховували комунікативні й професійно зорієнтовані потреби суб’єктів навчального процесу.

Аналіз досліджень. Сьогодні в Україні створено достатню кількість підручників, посібників, словників, довідників з української мови як іноземної (Л. Антонів, Л. Біденко, М. Бурак, О. Гудзенко, М. Дудка, Д. Мазурик, Г. Мацюк, Л. Назаревич, Л. Новицька, Л. Сергійчук, Б. Сокіл, Н. Станкевич, Л. Шутак, І. Собко). Зокрема, для іноземних студентів-медиків напрацьовано навчально-методичне забезпечення на основі соціокультурного, професійного-комунікативного підходів, зокрема «Українська мова. Практичний курс для іноземців» (Г. Мацюк); «Науковий стиль мовлення. Навчальний посібник для студентів-іноземців» (Т. Алексеєнко, Л. Красовська, Л. Куплевацька); «Українська мова як іноземна (І. Гаврищак, І. Драч, В. Зевако); «Українська мова для іноземних студентів» (Н. Лисенко, Р. Кривко, Є. Світлична, Т. Цапко); «Українсько-англійсько-арабський тлумачний словник медичних термінів», що містить близько 8 000 слів і словосполук, окреслених функціонуванням у медичній галузі, адресований іноземним студентам медико-біологічних спеціальностей ЗВО МОЗ України (Р. Голод, Г. Іванишин, С. Личук). Проте однією з причин недостатнього рівня впровадження сучасних концепцій підручникотворення для студентів медичних ВНЗ є складність аналізу його сутності з позицій забезпечення реалізації змісту навчання на основі комунікативно-діяльнісного підходу та структурування.

Мета статті – обґрунтувати концепцію та проаналізувати структуру й зміст національного (міжкафедрального) підручника з української мови для іноземних студентів-медиків, які навчаються у ЗВО МОЗ України.

Виклад основного матеріалу. Створення навчальних матеріалів є важливим завданням методики мовленнєвої підготовки іноземних громадян, що, зокрема, полягає в тому, аби соціально значущі комунікативні потреби перетворити на усвідомлені особистісні потреби студентів, зробити їх потужним стимулом підвищення мотивації навчання, скоординованим з індивідуальними навчальними інтересами та професійними потребами (Дроздова, 2019: 48). Аналіз наукових і практичних розробок, досвід викладання української мови як іноземної у закладі вищої освіти МОЗ України дають підстави стверджувати, що актуальність підручника, багатоаспектність його функціональності перебуває на часі.

Національний (міжкафедральний) підручник «Українська мова як іноземна для англomовних студентів-медиків» (у 2-х книгах), підготовлений авторським колективом однопрофільних кафедр вищих медичних закладів освіти України з ініціативи опорної кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету та надрукований у видавництві «Медицина» (2019 р.), покликаний задовольнити потреби підвищення якості мовної підготовки фахівців за напрямками 222 «Медицина», 221 «Стоматологія», 226 «Фармація», ґрунтується на основних концептуальних підходах сучасної лінгводидактики, враховує освітні та наукові цілі дисципліни «Українська мова як іноземна».

Пропонований підручник відповідає державним стандартам вищої освіти України, «Стандартизованим вимогам до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1 – С2» (затверджених Колегією МОН України 22 травня 2018 р., протокол № 5/1-7) та враховує основні положення Типової програми дисципліни «Українська мова як іноземна для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти» (2017 р., ред. С. Луцак).

Розроблення концептуальних засад, організація добору змісту навчального матеріалу підручника, створення практичних завдань, методичне забезпечення ілюстративним і мультимедійним матеріалом здійснювалися на основі застосування й поєднання основоположних загальнодидактичних принципів, а саме принципів взаємозв'язку навчання, виховання й розвитку; демократизації і гуманізації; науковості, системності та послі-

довності, усвідомленості й доступності, наступності й перспективності, особистісної орієнтації; комунікативно-діяльнісного принципу; принципу практичної спрямованості навчання та врахування міжпредметних зв'язків, принципу міжкультурного діалогу, а також спеціальних лінгводидактичних принципів, а саме принципів комунікативності, взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності, етапності та концентричності в поданні мовного матеріалу, ситуативно-тематичної організації навчального матеріалу, функціональності, опори на текст як основну одиницю навчання, діалогічної форми організації мовленнєвого матеріалу, урахування вікових, соціально-етнічних та індивідуальних особливостей студентів, єдності комплексного й диференційованого розвитку українськомовних умінь, фахоцентризму (Луцак, 2017).

Основну концепцію національного (міжкафедрального) підручника для іноземних студентів, які здобувають медичну освіту в Україні, що узагальнює багаторічний досвід викладання української мови в ЗВО, інтегрує сучасні лінгводидактичні стратегії і прагматичні підходи та як засіб здійснення освітнього процесу відбиває всі його аспекти, такі як навчальний, пізнавальний, розвивальний, виховний, розробили науково-педагогічні працівники кафедри мовознавства ІФНМУ, а саме доктор філологічних наук, завідувачка кафедри мовознавства, професор С. Луцак, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовознавства, доцент Г. Іванишин, доктор філологічних наук, доцент кафедри мовознавства А. Ільків, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовознавства О. Федорова. Концептуальні засади майбутнього підручника було обговорено та затверджено рішенням семінару-наради «Актуальні проблеми викладання дисципліни «Українська мова як іноземна»: презентація проекту міжкафедрального підручника» (з дистанційною участю фахівців однопрофільних кафедр закладів вищої освіти МОЗ України; протокол від 20 червня 2018 р. № 7).

Для досягнення освітньої мети, якою є формування комунікативної компетентності іноземних студентів, що характеризується здатністю використовувати українську мову в різноманітних ситуаціях соціокультурного й навчально-професійного спілкування, у підручнику реалізовано основні стратегічні напрями або змістові лінії (мовленнєвий, соціокультурний, діяльнісний чи стратегічний) навчання іноземців в українських ЗВО, які реалізуються відповідно до комунікативних потреб студентів і варіюються відповідно до етапу навчання. Саме ці напрями покликані

формувати комунікативну компетентність інокомуніканта та сприяють розвитку вторинної мовної особистості, а також передбачають цілісність та узгодженість навчання основних видів мовленнєвої діяльності, а саме читання, аудіювання, мовлення та письма.

Структурними особливостями кожної з двох книг підручника є поділ на розділи, які складаються з тематичних блоків, що поділяються на окремі заняття. До структури кожного заняття входять лексико-граматичний мінімум, комплекси завдань і вправ з усіх видів мовленнєвої діяльності; завдання для самостійного опрацювання, завдання для контролю і самоконтролю; перекладний словник активної лексики цього заняття. Наприкінці підручника представлено довідник з української мови та словник лінгвістичних термінів і понять з англійським перекладом. До підручника входить додаток у вигляді аудіоскрипту до завдань для формування й розвитку слухових та мовленнєвих умінь студентів. Окрім основного текстового матеріалу, до змісту входить система піктографічних знаків. Кольорові ілюстрації не тільки доповнюють, але й підсилюють сприйняття матеріалу.

Стрижневими у підручнику є комплекси умовно-мовленнєвих і мовленнєвих вправ. Поєднання саме таких типів вправ і завдань, як зазначає О. Павленко, створює адекватні умови для формування у слухачів українськомовних мовленнєвих умінь. Умовно-мовленнєві вправи забезпечують вироблення мовленнєвих навичок, перенесення та включення їх у мовленнєві вміння, а мовленнєві вправи – функціонування мовленнєвих умінь у процесі реального спілкування (Павленко, 2019).

Книга 1 «Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків: соціокультурна комунікація» складається з 19 розділів, які поділяються на підрозділи (заняття), 2 додатків у вигляді довідників та електронного аудіододатку (Луцак, 2019). Основне освітнє завдання Книги 1 полягає у формуванні в іноземних студентів комунікативної, лінгвістичної, соціокультурної компетентностей, які забезпечать уміння ефективно використовувати українську мову в різноманітних ситуаціях соціокультурного та навчально-побутового спілкування як на етапі їх первинної адаптації в українськомовному середовищі, так і на основних курсах навчання в університеті.

Кожен тематичний розділ і підрозділ (заняття) є цілісною і завершеною структурною одиницею, в якій зміст має свою мету, завдання й відповідні засоби реалізації. Важливою характеристикою змісту навчального матеріалу підручника є

також логічна компонентність його структури, що забезпечує дотримання принципу послідовності й наступності, адже всі завдання базуються на попередньому навчальному досвіді студентів, актуалізують раніше сформовані уміння та навички, забезпечують частотність використання вивчених мовних одиниць в нових ситуаціях спілкування, що надає гнучкості сформованим навичкам і дає змогу готувати підґрунтя для сприйняття та опанування подальших знань.

Наведемо фрагмент змісту Книги 1 таких тематичних розділів і підрозділів (занять): **1. Знайомство.** 1.1. Привітання. 1.2. Знайомство; **2. Люди і речі навколо нас.** 2.1. В аудиторії. 2.2. На вулиці; **3. Моя сім'я.** 3.1. Члени сім'ї. 3.2. Опис зовнішності; **4. Час. Календар. Погода.** 4.1. Час. 4.2. Календар. 4.3. Погода. Явища природи; **5. Їжа.** 5.1. Продукти харчування. Їжа. 5.2. Заклади харчування; **6. Покупки.** 6.1. Купуємо продукти. 6.2. Купуємо одяг і взуття; **7. Моє навчання.** 7.1. Мій робочий день. 7.2. Мій робочий тиждень. 7.3. В університеті; **8. Відпочинок.** 8.1. Мій вихідний день. 8.2. Хобі; **9. Житло.** 9.1. Будинок. Квартира. 9.2. Гуртожиток; **10. Переміщення та транспорт.** 10.1. Рух. Види транспорту. 10.2. Рух у місті. У міському транспорті. 10.3. На вокзалі. В аеропорту.

Наприклад, розділ «Моє навчання» вміщує заняття «Мій робочий тиждень», метою якого є формування комплексу комунікативних компетентностей із теми, удосконалення набутих усних і письмових навичок, закріплення лексико-граматичних знань про дієвідмінювання дієслів руху, побудову висловлювань за допомогою конструкцій з інфінітивом, уміння ефективно використовувати активні синтаксичні конструкції під час спілкування. Проілюструємо це такими прикладами.

Прочитайте діалоги. Визначте значення слів увійти (ввійти) і вийти.

Можна/дозвольте ввійти (увійти)?

Можна/дозвольте вийти?

У деканаті

Студентка: – Добрий день! Можна **ввійти**?

Декан: – Добрий день! Так, будь ласка.

Студентка: – Мене звати Швець Ганна. Я студентка першого курсу. Я хворіла і пропустила заняття з фізики. Я хочу взяти дозвіл на відпрацювання.

Декан: – Ось Ваш дозвіл. Не пропускайте!

Студентка: – Дякую!

На занятті

Студент: – Перепрошую, дозвольте **вийти**?

Викладач: – Що трапилося?

Студент: – У мене болить живіт.

Викладач: – Тоді йдіть у медпункт.

Студент: – Так. Дякую!

Доповніть речення дієсловами йти, ввійти (увійти), вийти.

1. Вибачте, у мене болить голова. Можна ...?
2. Вибачте, я проспав. Дозвольте ... в аудиторію!
3. Через 10 хвилин почнеться урок. Я ... на урок.
4. Дозвольте ... , тому що у мене болить живіт.
5. Ахмеде, дозволь ... у твою кімнату!
6. Студенти ... на пару, а Махмуд ... в гуртожиток.

Для розвитку та вдосконалення діалогічних умінь, зокрема реплікування, умінь реалізувати прості й складні інтенції, досягнення мети спілкування, у підручнику розроблено цілісну систему вправ і завдань. Наведемо приклад.

Інтерв'ю. Складіть діалоги «студент – студент». Запитайте:

- 1) – який зараз тиждень;
– які сьогодні пари;
– які пари були вчора;
– які пари будуть завтра;
- 2) – коли починаються заняття;
– коли закінчується четверта пара;
– коли велика перерва;
– коли буде (було) відпрацювання;
– який його улюблений робочий день;
- 3) – де він навчається;
– на котрому (якому) курсі він навчається;
– у котрій (якій) групі він навчається;
– які його улюблені пари;
- 4) – які заняття він пропускав і чому;
– як відпрацьовувати «нб».

Таким чином, студенти навчаються самостійно будувати діалоги на тему відвідин деканату, бібліотеки тощо, виступаючи ініціатором діалогу-розпитування (вступати в бесіду; ініціювати й підтримувати бесіду; змінювати тему/напрямок бесіди; закінчувати бесіду адекватно до ситуації спілкування, а саме відповідно до правил мовного етикету), а також колективно брати участь у ситуаційних діалогах і полілогах різних видів.

Книга 2 національного (міжкафедрального) підручника «Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків: основи професійного мовлення» складається з 14 тематичних розділів, додатків, ключів відповідей до вправ, аудіоскрипту та аудіодodatка (Луцак, 2019).

Зміст навчального матеріалу цієї книги спрямовано на формування комплексу комунікативних фахово зорієнтованих компетентностей іноземних студентів, котрі готуються до проходження практики в лікувальних установах. До структури змісту, зокрема, увійшли такі тематичні розділи: **1. Лікарня. Стаціонар. Медична карта стаціо-**

нарного хворого. «Історія хвороби». 1.1. Структура лікувальних закладів. 1.2. Людський організм. Системи людського організму. Органи чуття. 1.3. Медичне обладнання, обстеження. 1.4. У приймальному відділенні: первинний огляд пацієнта. Паспортна частина; **2. У гастроентерологічному відділенні.** 2.1. Захворювання органів травної системи. Скарги пацієнта, симптоми захворювань, діагностика, рекомендації. 2.2. Профілактика захворювань органів травної системи. 2.3. Спілкування лікаря і пацієнта з ознаками захворювань органів травної системи; **3. У пульмонологічному і ЛОР-відділеннях.** 3.1. Органи дихальної системи і ЛОР-органи: комунікативний аспект. 3.2. Захворювання дихальної системи: збір анамнезу, з'ясування клінічної картини. 3.3. Захворювання ЛОР-органів: збір анамнезу, з'ясування клінічної картини. 3.4. Спілкування лікаря і пацієнта з ознаками захворювань органів дихальної системи та ЛОР-органів. Анамнез хвороби; **4. У кардіологічному відділенні.** 4.1. Органи, складники та захворювання серцево-судинної системи. 4.2. Кров. Групи крові. Донорство. 4.3. Спілкування лікаря і пацієнта з ознаками захворювань серцево-судинної системи. Анамнез життя; **5. У терапевтичному відділенні.** 5.1. Структура та функції терапевтичного відділення. 5.2. В ендокринолога: ендокринні захворювання, їх симптоми й скарги пацієнта. 5.3. Органи та складники сечовидільної системи: комунікативний аспект. 5.4. Спілкування терапевта, ендокринолога, імунолога й уролога з пацієнтом; **6. У хірургічному і травматологічному відділеннях.** 6.1. Органи та складники опорно-рухової системи: комунікативний аспект. 6.2. Захворювання опорно-рухової системи. 6.3. Хірургічне відділення. 6.4. Спілкування травматолога-ортопеда і хірурга з пацієнтом.

Крім комплексу основних завдань, підручник містить завдання для самостійної роботи студентів та перекладний українсько-англійський словник активної лексики, зокрема лексики медичної терміносистеми.

Лінгвістичними засадами навчання фахово-спрямованого мовлення іноземних студентів медичних спеціальностей є професійно зорієнтований підхід, що передбачає формування у студентів здатності до іншомовного спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях з урахуванням особливостей професійного мислення. По-перше, професійно-спрямована діяльність вимагає інтеграції дисципліни «Українська мова як іноземна» з профілюючими дисциплінами; по-друге, українська мова є засобом систематичного поповнення професійних знань студента, а також засобом

формування професійних умінь і навичок; по-третє, така діяльність передбачає використання форм і методів навчання, здатних забезпечити формування необхідних професійних умінь і навичок майбутнього спеціаліста (Іванишин, 2013), тому однією з найважливіших концептуальних характеристик Книги 2 аналізованого підручника є комунікативність усіх видів навчальної діяльності, які виконуються студентами. При цьому особлива увага приділяється професійно зорієнтованій комунікативності студентів, тобто весь навчальний процес будується на основі здійснення комунікації українською мовою в таких навчальних ситуаціях, які моделюють автентичну професійну діяльність.

Комплекс лексико-граматичних завдань і вправ спрямований як на формування практичних умінь і навичок усного та писемного мовлення у сфері професійної діяльності лікаря, засвоєння базового словника медичної терміносистеми українською мовою, так і на вміння вести професійний діалог із пацієнтом, дискутувати на загальнонаукові і власне медичні теми.

Особливістю підручника є акцентування уваги на формуванні та розвитку аудіювання як виду мов-

леннєвої діяльності, що характеризується поліфункціональністю і є ефективним засобом формування суміжних мовленнєвих умінь та мовних навичок.

Важливою характеристикою завдань для формування й розвитку адитивних умінь іноземців у виданні є такі, що спонукають орієнтуватися в ситуації спілкування, визначати власну мету під час сприймання усного мовлення, формулювати зміст власного висловлювання; сприймати повідомлення; утримувати в пам'яті деталі прослуханого; оформляти тему та основну думку повідомлення; запам'ятовувати зміст та особливості мовленнєвого зразка; виділяти засоби зв'язку смислових фрагментів тексту; аналізувати деталі сприйнятого повідомлення, визначення мовленнєвих намірів мовців в тому чи іншому уривку діалогу; відповідати на запитання за прослуханим тощо (Федорова, 2016).

Висновки. Міжкафедральний підручник з української мови як іноземної репрезентує комплексний підхід до викладання й навчання, дає змогу підсилити мотивацію, сформувані вміння та впевненість студентів-іноземців у використанні мовленнєвого досвіду в навчальній, науковій та професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дроздова І. Проблеми визначення комунікативних потреб для формування українськомовної компетенції іноземних студентів закладів вищої освіти України. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2019. № 35. С. 48–50.
2. Українська мова як іноземна (примірна програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 222 «Медицина», 221 «Стоматологія», 226 «Фармація» / ред. С. Луцак та ін. Київ, 2017. 130 с.
3. Павленко О. Методика пропедевтичного навчання української мови іноземних слухачів у закладах вищої освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02. Одеса, 2019. 20 с.
4. Українська мова як іноземна для англomовних студентів-медиків : підручник з електронним аудіододатком : у 2 кн. Кн. 1 : Соціокультурна комунікація / ред. С. Луцак. Київ, 2019. 504 с.
5. Українська мова як іноземна для англomовних студентів-медиків : підручник з електронним аудіододатком : у 2 кн. Кн. 2 : Основи професійного мовлення / ред. С. Луцак. Київ, 2019. 456 с.
6. Іванишин Г. Навчання професійно зорієнтованого діалогічного мовлення іноземних студентів медичних спеціальностей у процесі вивчення української мови : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02. Херсон, 2013. 20 с.
7. Федорова О. Формування аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення у процесі навчання української мови : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 ; Херсонський державний університет. Херсон, 2016. 260 с.

REFERENCES

1. Drozdova I. Problemy vyznachennia komunikativnykh potreb dlia formuvannia ukrainskomovnoi kompetentsii inozemnykh studentiv zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy [Problems of determining communicative needs for the formation of Ukrainian-language competence of foreign students of higher education institutions of Ukraine] *Vykladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky*. Kharkiv, 2019, pp. 48–50 [in Ukrainian].
2. Ukrainska mova yak inozemna (prymirna prohrama navchalnoi dystsypliny pidhotovky fakhivtsiv drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity haluzi znan 22 "Okhorona zdorovia" spetsialnostei 222 "Medytsyna", 221 "Stomatolohiia", 226 "Farmatsiia") [Ukrainian as a foreign language (approximate program of the discipline of training specialists of the second (master's) level of higher education in the field of knowledge 22 Health specialties 222 "Medicine", 221 "Dentistry", 226 "Pharmacy"]]. K., 2017, 130 pp. [in Ukrainian].
3. Pavlenko O. Metodyka propedevtychnoho navchannia ukrainskoi movy inozemnykh slukhachiv u zakladakh vyshchoi osvity: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 [Methods of propaedeutic Ukrainian language teaching of the foreign students in higher education institutions: abstract of diss. cand. of ped. sciences: 13.00.02]. Odesa, 2019, 20 pp. [in Ukrainian].
4. Ukrainska mova yak inozemna dlia anhlomovnykh studentiv-medykiv: pidruch. z elektron. audiodod. : u 2 kn. Kn. 1. Sotsiokulturna komunikatsiia [Ukrainian as a foreign language for English-speaking medical students: in 2 books. Book 1. Socio-cultural communication]. K., 2019, 504 pp. [in Ukrainian].

5. Ukrainska mova yak inozemna dlia anhlovnykh studentiv-medykiv : pidruch. z elektron. audiodod. : u 2 kn. Kn. 2 Osnovy profesiinoho movlennia [Ukrainian as a foreign language for English-speaking medical students: in 2 books. Book 2 Basics of professional speech]. K., 2019, 456 pp. [in Ukrainian].

6. Ivanyshyn H. Navchannia profesiino zoriientovanoho dialohichnoho movlennia inozemnykh studentiv medychnykh spetsialnostei u protsesi vyvchennia ukrainskoi movy [Teaching professionally oriented dialogic speech of foreign students of medical specialties in the process of learning the Ukrainian language: abstract of diss. cand. of ped. sciences: 13.00.02]. Kherson, 2013, p. 20 [in Ukrainian].

7. Fedorova O. Formuvannia audytyvnykh umin inozemnykh slukhachiv pidhotovchoho viddilennia u protsesi navchannia ukrainskoi movy [Formation of Listening Skills during Ukrainian language studies in the preparatory department for foreign citizens: : dis. cand. of ped. sciences: 13.00.02]. Kherson, 2016, 260 pp. [in Ukrainian].